

Domovina je res
kakor zdravje, ki
ga znamo skrbno
čuvati in iskreno
ljubiti le takrat,
ko smo ga izgubili.

NOVINE SLOVENSKE KRAJINE

Izhajajo vsak četrtek za sledečo nedeljo

Letna naročnina:
na posamezni naslov
30 din, na skupni 24 din,
za inozemstvo 72 din,
z Marijinim L. 100 din,
za Ameriko 3 dolare

Štev. položnice 11-806

Uredništvo v Lendavi
Uprava v Črensovcih

Ob žrtvah raste narodna zavest

Če hočemo priznati ali ne, dejstvo je, da se nam v domači državi godi bolje kakor katerikoli sosedom. Saj sami vidimo in na lastni koži doživljamo, kako vse okrog nas grmi, treska in se ruši od vojnih grozot. Zemljevidi se dan za dnem spreminjajo, utrjene meje padajo kakor slab nasip pred povodnjo. Mi v Jugoslaviji pa smo imeli doslej srečo, da smo ostali izven te nečloveške vojne vihre. V zadnjem času je postala tudi Grčija pozorišče bojnega besa. Tik ob naši meji se to godi, da se regljanje strojnic in grmenje topov sliši daleč na našo stran. Ne moremo sicer prerokovati, kaj nam prinese jutrišnji dan, kajti vojna se bliskovito širi iz enega konca na drugi konec. Toda zaenkrat smo srečni, da uživamo blagoslov in srečo miru. Vojna sicer tudi nam ni prizanesla, saj jo dobro čutimo tudi mi, zlasti v veliki draginji, pomanjkanju bencina in drugih potrebščin. A kljub temu smo priče odkritim izjavam ljudi, ki so se na lastni koži prepričali o življenju v sosednjih državah in spoznali, da je vsepovsod še slabše kakor pri nas. Ne rečemo, da je vse brezhibno. Katera država pa nima danes težav? Vemo, da je marsikateri nepravilnosti v našem javnem življenju kriv centralizem (način vlade, ki hoče vse osredotočiti pod eno osrednjo oblast), da bi marsikje moral biti boljši red in razmere kakor so.

Pa vendar! Ničesar več ne znamo prenesti, ne potrpeti, vsak hoče imeti nebesa na zemlji. Ali pa smo že izgubili vsak smisel za to, kar je pristno našega: naš jezik, naša govorica, naša pesem in naša domača zemlja, kjer nam je mati ob zibelki pela slovenske uspavanke? Ali pa vse premalo znamo ceniti svojo svobodo? In ravno naš jugoslovanski narod je žrtvoval za svojo svobodo ogromne človeške žrtve. Skoraj 2 milijona človeških žrtev je vložil v temelje današnje državne zgradbe.

In tudi predsednik vlade g. Cvetkovič je nedavno dejal, da noben narod ni tako drago plačal svoje svobode, kakor ravno naš narod in nobena država ni zgrajena na več kosteh in žrtvah, kakor je zgrajena naša domovina. In to domovino bomo znali tudi braniti! In ta narod, ki je dal toliko žrtev, budno in bistro stoji danes na braniku svoje svobode in domovine!

Saj si res vsi želimo izboljšanja. Tudi noben človek rad ne trpi. Toda sodobno življenje nam glasno govori, da se ne smemo bati truda, ki je zvezano z delom. Morda je to najznačilnejša poteza naše dobe, da vedno bolj raste število tistih, ki beže pred delom. Tu in tam bi že kateri prijel za delo iz trenutnega veselja, toda vztrajnega in dolgotrajnega dela od jutra do večera, ne od določene ure do določenega časa, dela od rane mladosti do kesne starosti, tega je vedno manj. Uživati, brezdelno živeti in se zabavati so bile sanje Francozov. A kam jih je to pripeljalo? Sedaj joka ob razvalinah svojih mest in vasi. Narava se strahotno maščuje nad nedelavnostjo in lenobo.

Vsak narod in vsak človek si kuje sam svojo usodo. Tisti vzdrži, kdor je v tem trdem boju vztrajen in ki zna prenesti tudi trde preizkušnje. Vzdržal pa bo le tisti, ki je navajen na križe in težave, le tak bo sposoben za boj in za obrambo svoje svobode in neodvisnosti. V današnjih težkih časih mora naša mladina spustiti vso nepotrebno zabavo in naj ne hoditi za raznimi rušilnimi idejami, ampak se pripravljati, za požrtvovalno

Tri resolucije, ki jih je sestavil predsednik Rafaelove družbe

za Slov. Krajino na občnem zboru Rafaelove družbe in izseljenske zbornice v Ljubljani dne 28. oktobra.

Gospod

dr. Srdjan Budisavljević,
minister soc. politike in narodnega zdravja
Beograd.

Mnogo spoštovani g. minister!

Občni zbor Družbe sv. Rafaela z dne 28. oktobra 1940. je sklenil sledečo resolucijo:

Družba sv. Rafaela je s težavo dosegla, da je Nemčija pristala na to, da obišče slovenski izseljenski duhovnik naše sezonsko delavstvo v Nemčiji. Lansko leto leta 1939. se je ponudil za to delo g. kaplan Ivan Škafar, ki je odšel v Nemčijo sredi junija in ostal tam nad tri mesece, izvršil sijajno delo z velikimi žrtvami in velikimi naporji za državo in narod. Obiskal je vse večje naselbine po Nemčiji in imel tudi povsod za izseljenice predavanja, zborovanja in službe božje. Družba sv. Rafaela v Črensovcih je dobila pismene izjave tamkajšnje duhovščine, ki izražajo svoje občudovanje nad izredno požrtvovalnim in velikim delom g. Škafarja. Pred svojim odhodom je bil sam v Beogradu, ko je obiskal vse naselbine naših sezonskih delavcev v Slavoniji, bil je v socialnem ministrstvu v izseljenskem odseku, kjer se mu je zagotovilo, kakor se je že preje zagotovilo pismeno Družbi sv. Rafaela v Ljubljani in Družbi sv. Rafaela v Črensovcih, da bo ministrstvo krilo vse potne stroške g. Škafarja.

Toda za vso to pot mu je naklonilo samo din. 10.000—podpore, kar v nemških markah niti za en mesec ni zadostovalo. S trdnim prepričanjem in zaupanjem na pismeno zagotovilo slavnega ministrstva, si je gospod v Nemčiji izposojeval od izseljencev, da je plačal potne in druge stroške. Tako je gospod zašel v dolgove, katerih pri svojih bornih kaplanskih dohodkih dolgo let ne bo poravnal. Ko se je vrnil, sta obe Družbi sv. Rafaela sami in po svojih prijateljih v Beogradu in g. Škafar sam predložili ministrstvu obračun svojih potnih stroškov s prošnjo, da se mu plačajo vsaj njegovi dolгови. Toda na vsa številna tozadevna pisma izseljenski odsek socialnega ministrstva niti odgovarjal ni.

Madžarski in italijanski duhovniki, ki so skupaj z njim obiskovali svoje rojake, so imeli sijajne plače, drugič vsak svoj od države jim dani avtomobil, tretjič so imeli na razpolago vsote, s katerimi so finančno revne podpirali in jih oskrbovali z najrazličnejšo nacionalno in versko literaturo. G. Škafar je bil pri njih kakor ubog zapuščen berač, to pa kljub temu,

službo domovini. Že res, da za trenutek zmaga orožje, koncem koncev pa je le človek tisti, ki si izvojuje končno zmago in to človek oziroma narod, ki ima smisel za žrtve in trpljenje. Le iz trdega dela raste boljša bodočnost in lepše življenje, ne pa morda z razbitjem in uničenjem vsega, ne iz ropa in tatvine ter nasilnim osvajanjem. Vse v zgodovini se maščuje. Najbolj pa brezdelje in lenoba. Kakor obsojamo na eni strani nasilno osvajanje naše sosedne velesile, tako občudujemo na drugi strani čudovito vztrajnost in smisel za žrtve in napore za domovino. In v tem je njihov trenuten uspeh. Pomanjkanje vsega tega je pa pokopalo Francoze.

da so naši sezonski izseljenci vplačali za svojo lastno oskrbo versko in kulturno v izseljenski fond nad din. 2.000.000.

Slovenski narod zato protestira proti takemu zapostavljanju in omalovaževanju koristi slovenskih sezonskih izseljencev, ki so vendar prinesli v državo nazaj s svojimi žulji okroglo 48.000.000 din.

Občni zbor Družbe sv. Rafaela Vas zato, mnogo spoštovani gospod minister, prosi, da preiščete to zadevo, da poskrbite, da bo g. Škafar dobil vsaj potne stroške, katere dolguje sezonskim izseljencem, povrnjene!

Gospod

dr. Srdjan Budisavljević,
minister soc. politike in narodnega zdravja
Beograd.

Mnogo spoštovani g. minister!

Občni zbor Družbe sv. Rafaela dne 28. oktobra 1940. je sklenil sledečo resolucijo:

Najbednejši del slovenskega naroda Slovenska Krajina, je prisiljena bila tudi lansko leto poslati v Nemčijo okrog 10.000 sezonskih izseljencev, da so si šli služiti svoj kruh, ki ga jim njih rodna zemlja ni mogla dati. S seboj so prinesli nemške marke, katere jim na ponovne urgence Družbe sv. Rafaela v Črensovcih in drugih zastopnikov naroda njih gospodarji niso pustili poslati v domovino niti v tisti vsoti, katere je bila v pogodbi določena. Za izmenjavo teh mark je Vaše ministrstvo določilo na prošnjo Družbe sv. Rafaela v Črensovcih kvoto 14.30 din za marko in poverilo zamenjavo „Putniku“. Tu so se pa izvršile velike neurednosti in je ubogo izseljenstvo oškodovano za visoke vsote. Ko je „Putnik“ že odkupil marke po nižjem tečaju, kakor je bilo določeno in ko je moral narod v svoji stiski in bedi že prej marke ceneje prodati, je Vaše ministrstvo določilo, da morajo marke izmenjati po 14.30 din pri „Putniku“. Zato Vas prosimo gospod mi-

nister, da celo zadevo preiščete in ugotovite, zakaj se ni ta izmenjava poverila banki ali Družbi sv. Rafaela, odnosno, zakaj ni bila Družba sv. Rafaela v Črensovcih obveščena, kdaj so se izmenjavale marke, da bi mogla poslati svojega zastopnika in nadzorovati, da bi se vse pravilno izvršilo.

Gospod minister, naj nam bo dovoljeno, da Vam povemo, da vlada radi tega med narodom veliko razburjenje in velika nevolja, ki gotovo ni v obmejnem kraju v korist države.

Gospod

dr. Srdjan Budisavljević,
minister soc. politike in narodnega zdravja,
Beograd.

Mnogo spoštovani g. minister!

Občni zbor Družbe sv. Rafaela, dne 28. oktobra 1940. je sklenil sledečo resolucijo:

Vsako leto odhaja iz Slovenske Krajine na državno posestvo Belje in druge kraje v državi, zlasti v Bačko in Baranjo na sezonsko delo po 1500 do 2000 naših ljudi. Družba sv. Rafaela v Črensovcih je poslala lansko leto med nje svojega zastopnika g. kaplana Ivana Škafarja, ki je v „Izseljenskem Vestniku“ in tudi v „Novinah“ objavil natančno poročilo svojega delovanja in žalostnih razmer, ki vladajo med tem delom slovenskega delavstva.

Občni zbor, gospod minister, prosi, da preiščete razmere slovenskega sezonskega delavstva v Bački in Baranji, ki so take, da državi gotovo niso v čast in vzbujajo zelo hudo kri med delavstvom.

Dalje Vas prosi, da vsako leto sistematizirate posebno mesto duhovnika, ki bo šel z delavci, skrbel za njih zaščito in njih kulturne nacionalne in verske prilike.

Posebno mučno je bilo letos, ko v teh težkih časih ni dalo ministrstvo niti pare podpore Družbi sv. Rafaela v Črensovcih, da bi mogla kakorkoli poskrbeti za ta bedni del slovenskega naroda.

Jugoslavija in novi dogodki na Balkanu

Ministerski svet je zadnji ponedeljek imel ob 4h popoldne sejo, kateri so prisostvovali vsi člani kabineta. Predsedoval je min. predsednik Cvetkovič. Na dnevnem redu so bila izključno zunanje politična vprašanja in kako smer naj zavzamejo napram najnovejšim političnim dogodkom na Balkanu. O stališču do spora med Grčijo in Italijo je bila izdana ta le službena izjava jugoslovanske vlade:

„Še pred začetkom sedanje vojne v Evropi je Jugoslavija dosledno iz-

vajala na Balkanu in v Podonavju tvorno politiko miru ter vse storila, da predvsem ustvari dobre in prijateljske odnose z vsemi sosednjimi državami, zlasti pa s sosednjima velikima silama Nemčijo in Italijo. Ko je izbruhnil spor med velikimi silami, je Jugoslavija takoj proglasila strogo nevtralnost (nevmešavanje), ki ni slonela na ničemer drugem, kakor na spoštovanju njene neodvisnosti in varnosti njenih meja. Z lojalnim (zvestim in soglasnim) izvajanjem take politike je Jugoslavija najboljšo služila interesom svojega naroda, na drugi strani pa je popolnoma odgovorila svojim dolžnostim korektnega (pravičnega) sosedstva, zaradi česar je takoj dobila odločna in odkrita priznanja Berlina in Rima. Poslednji spor med Italijo in Grčijo, ki ga Jugoslavija globoko obžaluje, ker je v iskrenih prijateljskih odnosih z obema državama, je prenesel vojno tudi na Balkan in razumljivo je, da mora Jugoslavija na novo nastali položaj obračati čim več pozornosti in uporabiti vse svoje sile, da obvaruje mir. Z ozirom na svoje dosežke zadržanje upa Jugoslavija, da z nadaljnjimi razvoji dogodkov na Balkanu njeni interesi ne bodo ogroženi od nobene strani.“

O tem jasno govori eden največjih francoskih pisateljev Andre Maurois v članku „Kako je Francija izgubila vojno“, ki izhaja v prevodu v „Slovencu“. Tu zlasti poleg drugega naglašja, da so se francoski in angleški vojaki na fronti le zabali. Ko je bila Francija tik pred najhujšo uro v zgodovini, so se angleški in francoski vojniki kratkočasili s tem, da so jim prepevali razni filmski in koncertni pevci, jih razveseljevala ljubka dekleta, dočim so se Nemci z železno vztrajnostjo pripravljali na odločilen napad. Sedaj pa na razvalinah Francije trpko čutijo svojo usodo in objokujejo svoje brezdelje.

Ali naj tudi mi čakamo, da nas bodo spametovali šele usodni dogodki?

Nedela

po Risalaj dvajseta i šesta

Nebesko kraljestvo je spodobno človeki, ki je posejao dobro seme na svoji njivi. A gda so ljudje spali, je prišel njegov sovražnik. Prišel je s seboj med pšenico i odišeo. Kda je pa setva zrasla i se zmetavala, se je pokazalo tudi kokoj. I pristopili so h gospodari hlapci i njemi pravili: „Gospod, ali nisi posejao dobro seme na svoji njivi? Odkod ma tak kokoj?“ Pravo njim je: „Sovražnik je to učin.“ Hlapci so njemi pravili: „Ščeš, da idemo i ga pomikemo?“ Veli: Ne, da z pobiranjem kokoj ne poskubete ž njim vred mogoče tudi pšenice. Pustite, naj oboje raste do žetve i v časi žetve povem žnjecom: poberite najprle kokoj i ga zvežite v snopje, da se sežge, pšenico pa spravite v moj škegen. (Mat. 13, 24—30)

Vsem župnijskim uradom.

Po sklepu občnega zbora Izseljenske zbornice, ki se je vršil 28. oktobra t. l. v Ljubljani pod predstvom Prezv. višenega g. dr. Rožmana Gregorija, ljubljanskega škofa, je bilo soglasno sklenjeno, da bo prvo adventno nedeljo nabiralni dan po vseh cerkvah za Družbo sv. Rafaela, ki vrši neprecenljivo, trudapolno delo v versko moralnem, kulturnem in narodnem oziru za našo kri v tujini.

Po istem sklepu se nabrana vsota izroči Družbi sv. Rafaela za varstvo izseljencev Slov. Krajine v Črensovcih.

Zato Vas vljudo prosimo, da imate prvo adventno nedeljo „ofer“ v Vaši cerkvi ter nam nabrano vsoto na priloženi položnici blagovolite doposlati. — V ljubezni do izseljencev se Vam v njihovem imenu za dobroto prav toplo zahvaljujemo.

Črensovci 2. novembra 1940.

Klekl Jožef Rous Matija
predsednik tajnik

(Op. uredništva. Kakor znano, je bila za Slov. Krajino ustanovljena lastna izseljenska družba sv. Rafaela, ki ki skrbi za naše sezonske izseljence. Družba ves čas svojega obstoja ni dobila niti ene podpore od države, dasiravno so naši ljudje plačali v izseljenski fond za svojo oskrbo 4 do 5 milijonov din. Vse delo pri njej je bilo brezplačno.

Odprmo torej svoje roke in svoje srce ter pokažimo vsaj mi razumevanje za družbo, ki skrbi za naše rojake v sedanjih časih, ki radi vojne v tujini doživljajo težke dni.)

PROSVETA

Prosvetno društvo v M. Soboti. Naše prosvetno društvo je imelo občni zbor. Iz poročil je bilo razvidno vse obsežno in obširno delo prosvetnega društva v pretekli poslovni dobi. Občni zbor je vsa poročila odbornikov sprejel z velikim navdušenjem in izrazom pohvale, zlasti članom igralske družine. Za novo poslovno dobo je bil izvoljen sledeči odbor: Dr. Franc Bratina, sreski načelnik; ing. Ivo Zobec, gimnazijski ravnatelj; Franc Bajlec, odvjetnik in bivši narodni poslanec; Janko Ponebšek, javni notar; Ladislav Krečič, sodnik; Pevec Nežika, poslovodkinja Mohorjeve knjigarne; Gregor Ana, odbornica ZZD; Franko Ana, predsednica DK; Novak Franc, predsednik FO; Sitar Franc, učitelj kmetijske šole v Rakičanu. — Po poslovniku je občni zbor — ki se je vršil 17. oktobra t. l. — izvolil samo odbor, ki se je potem sam konstituiral. V novem poslovnem letu čakajo novi odbor velike naloge. Poleg obsežnega in globokega versko-prosvetnega dela, ki zahteva velike požitvalnosti in gorečnosti za druge, bo moralo društvo resno začeti delo za nov prosvetni dom.

Začetek akad. leta na zavodu za italijansko kulturo v Ljubljani. Prejšnji teden so v Ljubljani odprli zavod za italijansko kulturo. Odprl ga je univ. prof. v Turinu dr. Matteo Bartoli s predavanjem v italijanskem jeziku. Svoje predavanje, ki ga je podal z italijansko zgovornostjo, je zaključil s tem, da je posebej poudaril pomen in važnost sodelovanja na kulturnem polju med dvema sosednima narodoma.

H. D. župnik:

Nekaj o prekmurski družini

3. Tretji pogoj za srečen zakon je čisto preživeta mladost.

Nečisti greh je za ljubezen kakor voda za ogenj: ljubezen uničuje. Ljubezen namreč hoče drugemu dobro, greh pa napravi drugemu krivico, to pa ovira pravo ljubezen. Grešno življenje pred zakonom uniči pravo ljubezen in če potem taka dva prideta v zakon skupaj, nimata več drug do drugega pravega spoštovanja, zato tudi ne prave ljubezni. Brez ljubezni pa zakonsko življenje kmalu postane vsakdanje in breme, ki zmeraj bolj tlači. Začne se prepir. Zato ljudje včasih pravijo: „Pred zakonom sta pojedla vso ljubezen, pa jima za zakon ni ostalo.“

Že prej sem omenil, da prerano spoznavanje in dolgotrajno znanje navadno vodita v greh. Naj tu omenim še eno stvar, ki povzroča največ greha, to je *ponochnjastvo*, ki je zelo razširjeno posebno v dolinskih krajih.

Pozno v noč, ko vsi drugi že davno spimo, še tamkaj pod oknom vzdihuje fant, trka narahlo so oknu in šepetaje kliče po imenu deklet, ki naj bi se mu oglasilo. Pošteno deklet se ne oglasi, ne prvič, ne drugič, ne desetič. Dekle pa, ki se nagiblje k pokvarjenosti ali pa je že pokvarjeno, se pa kmalu po trkanju prikaže pri oknu in tam ostane pozno v noč. Toda dolgo ne ostane samo pri tem. Ob drugi priliki, ko fant zopet pride pod okno, se že domeni, da ga ona spusti v sobo, seveda čisto po tiho, da oče ali mati ne bi slišali. In tako se potem to ponavlja včasih leta in leta dolgo. Več kot gotovo je, da se takim sestankom pekel neizmerno veseli, angeli v nebesih pa bridko jokajo. Kajti taki sestanki so zvrhani greha in rodijo stranske posledice za oba za vse življenje. Prava ljubezen tukaj pogori in jima

za zakon, če se poročita, ne ostane drugo kot sama mesenost, ki pa nikdar ne more biti vir prave sreče. Dostikrat se pa taka dva niti ne poročita, ker se prej skregata. Fant navadno tako deklet pusti na cedilu in se oženi z drugo. Toda v tem zakonu tudi ni prave sreče, ker ga moti spomin na prejšnje grešno znanje, ki ovira, da se ne more razviti ono pristrčno, ljubeznivo zakonsko razmerje, ki je vir največje zakonske sreče. Dekle pa ostane osramočeno, zapuščeno in šele sedaj spoznava, kako daleč je zablodila in to jo zopet muči, da nima več pravega miru, ne nedolžnega veselja. Življenjska sreča je uničena. Težko se dobi sedaj še kak dober fant, ki bi si jo hotel vzeti za ženo.

Najsi bo torej tako ali tako, ponochnjastvo rodi nedopovedljivo slabe posledice za poznejši zakon in družino.

Mad kulturnimi, bolj izobraženimi narodi ponochnjastva ni. Ker je to nekaj grdega, nizkega, neolikanega. Ponochnjastvo je znamenje, da so ljudje v tistih krajih še zelo zaostali, več sto let za drugimi narodi. Človek bi se smejal na ves glas, ko sliši, kako se ponochnjastvo vrši, ko ne bi bilo združeno s takimi umazanostmi.

V naših krajih pa mnogi ne vidijo v ponochnjastvu nič slabega. Seveda so to ljudje, ki nikdar ne vzamejo v roke kake knjige ali dobrega časopisa in so že skoraj pozabili citati. Taki zaostali ljudje pač ne poznajo kaj lepšega in boljšega, zato se jim ponochnjastvo zdi čisto razumljivo. Toda to je zelo slabo spričevalo zanje. Za vsakega izobraženega človeka pa je ponočevanje nekaj grdega, neolikanega, nekaj, kar med nami več ne bi smelo biti, če hočemo veljati za kulturne.

(Dalje prihodnjič)

Politične vesti

je Korintski zaliv in pristanišče Patras zaprt z minami in istotako je zavarovan Pirej, pristanišče glavnega mesta Atene.

Angleži navajajo izgube od začetka letalske bitke med Nemčijo in Anglijo. Angleži pravijo, da so Nemci izgubili od začetka letalske bitke med Anglijo in Nemčijo za vsako sestreljeno angleško letalo 3 svoja letala, za vsakega angleškega ubitega pilota 14 svojih pilotov. V tem času so Nemci izgubili 2433 letal, dočim znaša število izgubljenih pilotov okoli 6000. Nasprotno pa so Angleži izgubili le 353 letalcev. Najhujši boj je bil dne 15. avgusta, ko je prišlo nad Anglijo 1000 nemških letal. Takrat je angleško protiletalsko topništvo sestrelilo 234 bombnikov in 162 lovskih letal. Od tega časa so nemški „Junkerji“ popolnoma izginili z angleškega neba. Nemci se sedaj poslužujejo za napade na Anglijo lovskih letal tipa „Messerschmitt“, ki letijo zelo visoko. Čez dan nemški bombniki več ne prihajajo nad Anglijo, ampak le ponoči in takrat vsak bombnik spremljajo 4 lovška letala. Končno pravijo, da je Anglija z bitko za London zadovoljna.

Izgube angleškega trgovskega brodovja. V zadnjem tednu oktobra so po angleških poročilih Angleži zgubili 32 ladij s skupno tonažo 146 528, 7 zavezniških ladij in 6 nevtralnih ladij. To je teden, o katerem pravijo Angleži, da so utrpeli največje izgube v vojni.

Nemci pa pravijo k tem angleškim poročilom, da znašajo angleške izgube v tem tednu 44 ladij in da so izgube angleške trgovske mornarice znašale 327.000 ton.

Kako se godi Francozom. Angleški minister je v svojem govoru dejal, da so Nemci odpeljali iz zasedene Francije okoli 8.000.000 ton silja in v dveh tednih meseca septembra je bilo odpeljanih več kakor 1 milijon praščev. Ena sama francoska trdka za vino je morala poslati Nemcem 12 milijonov butelj v. Francozi dobivajo sedaj na dan le eno tretjino kilograma kruha. Dočim je v mirnem času prišlo na vsakega Francoza mesečno 1,7 kg masti, masla in olja, danes dobivajo le pol kg neke maščobe na mesec.

Po bojiščih

Nemško-italijansko mnenje o sporu med Grčijo in Italijo. Nemčija in Italija v zvezi z izbruhom spora med Italijo in Grčijo pravita, da spada ta dogodek k onemu velikemu načrtu, ki sta ga skupno izdelali za napad na angleško moč na Sredozemskem morju. Sploh pravijo, da je vse, kar je bilo zadnje čase storjeno, sad sestankov, zlasti zadnjega sestanka med Hitlerjem in Mussolinijem v Firenci. Italija in Nemčija hočeta namreč Sredozemsko morje očistiti vsakega angleškega vpliva.

Kaj bo storila Turčija, kot vojna zaveznica Grčije in Anglije? Zadržanje Turčije v veliki meri vpliva tudi na zadržanje Bolgarije in Sovjetske Rusije. Po nasvetih Anglije same je po najnovejši izjavi predsednika turške republike Izmet Inenija Turčija zavzela glede vojne med Italijo in Grčijo stališče neovsajajoče se države. A kljub temu vztraja neomejeno zvesta sosedu Grčiji in zaveznici Angliji.

Kaj pa Sovjetska Rusija? Tudi sedaj se Sovjetska Rusija izmotava z nejasnimi odgovori na vprašanje, kakšno stališče zavzema do vojne med Italijo in Grčijo. Še vedno se ne ga ne, a vendar budno stoji na preži, kajti položaj ob Črnem morju postaja za njo vedno bolj neprijeten. Sovjetska Rusija sama si vojne ne želi in rajši pogoltno marsikatero ponižanje, samo da se izogne vojne.

In Bolgarija? Znano je, da so sovjetski poniki zadnje čase nasvetovali Bolgariji, naj se na vsak način drži izven sedanje vojne. Dosedaj je še šlo po navodilih sovjetske vlade, toda ker vedno večji naval nemške vojske v Romunijo, kakor tudi vedno bolj naraščajoče število nemških turistov v Bolgariji, je sedaj veliko vprašanje, če bo Bolgarija ostala zvesta sovjetskim nasvetom. Kajti lahko se zgodi, da bo Grčija napadena tudi čez bolgarsko ozemlje, morda celo s sodelovanjem Bolgarije. Nemški tisk stalno poudarja, da Nemčija in Italija ne bosta na Balkanu dopustili vmešavanja katerikoli tretji državi.

Kaj pravi na to Amerika? Predsednik Roosevelt je na vse to dal izjavo, da se Združene ameriške države oborožujejo tako, da bodo najbolj oborožene in da bo Amerika pomagala Angliji z vsemi silami. Zaenkrat je Anglija v Ameriki naročila 26.000 letal. Sploh so Zedinjene države v letošnjem letu zelo povečale svojo letalsko silo iz letalsko osebje. Pred letom dni so imeli samo 1800 letalskih oficirjev in 18.000 letalskih vojakov, sedaj pa že imajo 6000 letalskih oficirjev in 60.000 vojakov v letalski službi. Kajti Kanada je najbogatejša država na svetu glede sredstev, ki so potrebna za vojno. Kanadske tovarne delajo s polno paro in preskrbujejo Anglijo s topovi. Tu izdelujejo tudi lovška letala tipa „Hurricane“, ki jih Angleži uporabljajo v sedanjih vojni. 360 takih letal izdelajo na mesec. Poleg tega še pošilja Kanada Angliji motorna vozila, topove in velike količine bakra in aluminija.

Novo bojišče. Kakor smo že zadnjič poročali, je položaj na Sredozemskem območju popolnoma spremenjen zaradi napada Italije na Grčijo. Že od pondeljka naprej so vršijo srđiti boji na grških tleh. Grška vojska se obupno brani z upanjem na angleško pomoč. Na tihem gojijo tudi upanje, da bo Turčija samo v tem slučaju stopila v vojno, če bo ona sama neposredno napadena, dočim sta se Jugoslavija in Bolgarija izjavile za popolno nevtralnost (nevmešavanje). Stališče Romunije pa je vsled tesne navezanosti na os Rim — Berlin jasno označeno. Izgleda torej, kakor je tudi želja vesele, da se bo vojna na balkanskem področju omejila le na Grčijo. Toda v današnjih neurejenih časih, ko stalno sledijo presenečenja za presenečenja, ne moremo niti za en dan povedati naprej, kako bo. Že jutri se lahko položaj bliskovito spremeni.

Nova fronta na grško-albanski meji. Z izbruhom sovražnosti med Italijo in Grčijo je nastala nova fronta ob albansko-grški meji in so italijanske prodrle na dveh mestih že nekaj kilometrov na grško ozemlje.

Napadi na London niso prenehali. Noč in dan so neprestano napadala nemška letala mesto in okolico z bombami. Ti napadi so bili enkrat milejši, drugič spet bolj srditi. Tudi angleški bombniki niso mirovali. Noč za nočjo so napadli številna nemška mesta in s tem povzročajo velike škode.

Kitajsko bojišče. Prejšnji teden so izpraznili Japonci Nanking, češ da je to mesto po vdoru Japoncev v francosko Indokino izgubilo vsak vojaški pomen. Pravijo, da se je po dolgem presledku zgodilo, da so Kitajci odnesli precejšno zmago nad Japonci, kar dokazuje, da še kitajski odpor ni zrušen.

Po državi

Novi poveljnik kraljeve garde. Za novega poveljnika kraljeve garde je imenovan dosedanjí brigadni general Mihajlo Stojić, ki se je že udeležil balkanske in svetovne vojne in se je v obeh vojnah zelo odlikoval.

Velike povodnji na Hrvaškem. Vsled slabega in deževnega vremena v Hrvaškem Zagorju in Medimurju sta Mura in Drava tako narasli, da sta začeli prestopati bregove. Vsled tega se železniški promet vrši z veliko težavo. Kmetje tudi ne morejo posejati žita.

Lepa misel zoper pijančevanje. Fantje včlanjeni pri FO, so sklenili, da meseca novembra iz ljubezni do svojega naroda ne bodo pili nobene alkoholne pijače. Ta brezalkoholni mesec bodo darovali slovenski fantje Bogu kot žrtev za domovino, da se nas usmili in nas še naprej obvaruje vojnih grozot.

Streljanje iz Grčije se sliši v Jugoslavijo. Ob Prespanskem jezeru na jugoslovansko-grško-albanski meji se je slišalo močno streljanje. Kakor vemo je jugoslovanska meja proti Grčiji zaprta in ne vozi več noben vlak. Pravijo tudi, da se z naše meje razločno vidi zbiranje italijanskih sil, ki bodo najbrž usmerjene proti Florini. To zbiranje vojaških sil pa ovirajo hudi snežni viharji in številni zameti v gorskih pokrajinah.

Delo za prehrano. V teku prvih osem mesecev svojega obstoja je direkcija za prehrano oskrbela zetsko, drinsko, vrbarsko, moravsko in donavsko banovino z žitom. Koruzo so takole razdelili, da so posamezne banovine dobile sledeče število vagonov: vardarska 129, drinska 270, moravska 86, donavska 53. Pšenico pa so dobile v vagonih: dravska 300, zetska 42, vrbaska 14. Skupna vsota znaša 3.636 vagonov koruze in 431 vagonov pšenice. Vse skupaj pa je stalo 102 milj. dinarjev.

Nenavadno stroga kazen. Lastnika velike splitske trgovine z živili Niko in Jerko Bonačić sta prodajala svinjsko mast le 30 par dražje kakor bi jo smela. Namesto, da bi jo prodajala po 25-75 din, sta jo prodajala po 26 din. Obsojena sta bila na 10.000 din kazni.

Nepismenost v naši državi. Dognali so, da je še v naši državi okoli 4 milijone nepismenih, zlasti v južnih krajih. Da se nepismenost čimprej zatne, so začeli učitelji ljudskih šol prirejati brezplačne tečaje za nepismene, pri katerih se bodo posluževali tudi filma in radia.

Bitolj — bombardiran

Zadnji terek popoldne so neznana tuja letala preletela našo mejo in vrgla na Bitolj 21 bomb, izmed katerih je 19 bomb eksplodiralo. Na mestu je bilo ubitih 9 ljudi, ranjenih pa 21. Bombe so napravile veliko škodo.

Naša oborožena sila je podvzela najstrožje korake, da onemogoči vsak nadaljnji poskus napada na naše ozemlje. Ko doženejo komisije izvor omenjenih letal, bo naša vlada napravila potrebne korake, kakršne zahteva tak napad.

Volilni boj v Ameriki

Kakor znano, so bile v torek 5. nov. v Ameriki volitve za predsednika Združenih ameriških držav. Kandidiral je dosedanjí predsednik Roosevelt in pa Willkie. Poročila pravijo, da je naval na volišča ogromen, kakor doslej še nikdar pri takih volitvah. Izid volitev še ni znan.

Glasi iz Slovenske Krajine

Nastavljen je bil za honorarnega učitelja petja na mešč. šoli v Lendavi *Ritoc Jože*, doma iz Dobrovnika. Imenovani gospod se je pridno udeleževal za časa študija v Mariboru, pri FO. Želimo mu, da bi tudi v Lendavi nadaljeval svoje delo za katoliško prosveto!

Na soboško gimnazijo je bil nastavljen g. *Milan Dodič* iz Novega mesta. Mlademu gospodu želimo, da bi se med nami, na svojem prvem službenem mestu, dobro počutil.

Soboški organist g. Mirko Tuš je odšel na štiritedenske orožne vaje. V cerkvi pri orgljah ga ob nedeljah nadomestuje osmošolec g. *Nikolaj Kleiner*.

Roditeljski sestanek. Roditeljski sestanek na gimnaziji v Soboti bo v nedeljo 10. novembra ob 11. uri.

Soboške ulice so dobile nova imena. Občinska seja je bila spet preteklo soboto. Poleg drugih važnih vprašanj so na njej končno določili preimenovanje soboških ulic. Po dolgih letih razprav so soboške ulice vendarle dobile nova primerna imena.

Zadnji prezgodnji sneg je precej pohabil lepe mlade topoie v soboških drevoredih. Veje vitkih topolov so se upognile pod težo snega in zdaj žalostno povešene štrlijo na vse strani.

Razpisana pošta. Poštna direkcija v Ljubljani je z dne 22. oktobra 1940 razpisala pogodbeno pošto v Bodoncih. Prošnje se morajo vložiti na pošto direkcijo do 25. novembra 1940. V poštev pridejo predvsem tiste prošilke, ki imajo že predpisano brezplačno prakso pri pošti.

Pismo iz Canade. 9. avgusta v Tantaloni v Canadi gor dano pismo Hozjan Jožefa iz V. Polane srečno do rok dobili. Šlo je skoz cenzuro, skoz vnoge nevarnosti, a srečno je prišlo v Črensove 28. oktobra. Pozdravla s svojimi vse duhovnike Slov. Krajine, posebno polanskoga g. plivanaša, mater, brate, sestro, rodbino, botrino in soside. Naznanja, da je 19. julija poslal 150 din v dobrodelne namene. Zednim naznanja tudi, da v tom zburkanom časi v dalno Canado redno dobiva naše „Novine“ in „M. List“, ka ga do dna srca razveseljuje. Genljivo misli na tiste navuke, štere je svoj čas poslušao v črensovski cerkvi. — Kda se za pozdrave prav lepo zahvalimo, prosimo Hozjana, naj nam naznani, po šteroj banki je te penez poslani. — Uprava.

Novi upravitelj v Bogojini. Zvedeli smo, da je naš učitelj g. *Turza*, imenovan na naši šoli za upravitelja. Mi se tega imenovanja veselimo in mu prisrčno čestitamo! — Malo časa je med nami, a uspeh njegovega dela se že pozna.

Po enem letu priznana krivica. V Nemščeku na marofu, kateri pripada beltiskemu veleposestvu se je nekako pred enim letom zgodilo, da je pri puščanju — plemenitvi, brnola kobila žrebca v trebuh in od tega nastala otekline. Kdo je bil kriv temu? Ubogi uslužbenec Herci, ker ga ne bi smel pustiti itd., tako je trdila uprava veleposestva. Uslužbenec se je zaman zagovarjal stem, da mu je bilo tako zapovedano in da je on le svojo dolžnost storil ter ni on zakrivil nesreče. Čeprav je žrebec za dva tedna bil popolnoma dober, so ga za kazen po nalogu grofice vrgli iz stanovanja, z njim tudi ženo in štiri male dece, njegovo siromašno blago in pohištvo pa so sklali ven na dež in veter. Sedaj, po preteku enega leta, pa se je ob neki priliki upravitelj veleposestva tako zagovoril: „Jaz vem, da je bil Herci popolnoma nedolžen kakor ovca...“ Po enem letu je bila priznana resnica, ostala je še le siromaku stvorjena krivica, a to bo treba sedaj temeljito popraviti.

Opeklina so otroka spravile v grob. Pri Gradi in sicer pri Kočarjevih je vsled nepredvidnosti domače deklice umrl nekaj čez leto dni star otrok zaradi opeklin. Nehote je zliha nanj vrel krop, ko je hotela presteči njegov padec s stolca. Opeklina so bile tako močne, da je otrok naslednji dan izdihnil.

Satahovci. Strel je Gutman Alojz 18 letni dečko iz nepredvidnosti in šale 17 letnoga dečka Kumin Alojz. Strel je prileto pod levo oko. Streljeni je spravljeni v mariborsko bolnico, kde njeni jemlejo kruglo iz obraza.

Na kmetijski šoli v Rakičanu število učencev od leta do leta raste. Letos jih je vpisanih 25. Iz lendavskega sreza jih je 10, iz ljutomerskega 9, iz soboškega 3, iz ptujskega 2 in 1 iz mariborskega. Želeti bi bilo, da bi se jih več prijavljalo iz soboškega sreza, v katerem šola stoji.

Nov lekarnar v Lendavi. Dosedanji lekarnar g. Šikič se je preselil v Karlovac. Njegovo mesto je prevzel g. Himmelsbach Julij, ki je na novo opremil lekarno „Sv. Trojice“.

Krvavo obračunavanje. Na neki prometni ulici v Soboti so se prejšnji teden spoprijeli še nedoletni fantje iz Sobote in Rakičana. Oboroženi so bili s koli, le eden je suval z nožem. Vsi so odnesli hladilne udarce za vročo kri, enemu so celo spustili nekoliko hude krvi. Kljub temu sta se morala dva zateči v bolnico, po zdravniško pomoč. Med mirnimi Sobočanci je vzbudil ta pobalinski pretep upravičeno zgražanje.

Kako dolgo še? Kakor smo že poročali, je avtobusna vožnja na progi Sobota—Beltinci—Lendava bila ukinjena zaradi pomanjkanja bencina. Tudi dva vlaka na progi Ormož—Sobota so ukinili. Ljudje, ki imajo opravke na davkariji, sodišču, zdravnikih v Lendavi morajo zopet v dežju in blatu pešati dve, tri ure daleč. In mnogi še niti pravega obuvala nima. Saj ljudje marsikaj prenesejo, ampak take nestalnosti pri avtobusni vožnji tudi kmetiskim ljudem gre na živce. Tudi lansko leto je trajala ta avtobusna vožnja le nekaj časa, sedaj, ko je celo ta proga rentabilna, je zopet ukinjena, češ, da ni bencina. Čudno se nam zdi, da si poštna uprava ni znala pravočasno poskrbeti zadostne zaloge bencina, ko vidimo da imajo druga zasebna avtobusna podjetja dovolj nafte. Razen tega pa vlak na progi Lendava—Čakovec neokrnjeno vozi. Upamo, da naša poštna uprava ukrene v tem oziru potrebne korake, v zadovoljstvo ljudi.

Misijon v črensovski fari. Od sobote 16. novembra pa do nedelje 24. novembra bo duhovna preobnova cele črensovske fare: vršil se bo namreč misijon, ki ga bodo vodili trije gg. lazaristi iz Celja.

Služkinja, ki je vajena vseh hišnih del in ima rada otroke ter zna nekaj kuhati, naj se javi na upravi „Novin“ v Črensovcih.

Opozorilo! Po § 82. pravilnika o ban. proračunu dravske banovine za l. 1940/41, Službeni list št. 123/26 od 30. marca 1940. se plačuje za nošenje stalnega orožja letna ban. taksa v iznosu 50% drž. takse 25 din od vsakega komada orožja, katera mora biti plačana najkasneje do konca sept. vsakega leta. Letna ban. taksa se plačuje samo za nošenje orožja (plavi orožni list) in to za vsak komad vpisanega orožja v orožnem listu po 25 din, če ima torej kdo orožni list za 3 komade orožja, mora plačati 3x25 din=75 din ban. takse. Kdor je letos dobil orožni list ali je pa že letos plačal ban. takso, mu ni treba predložiti orožnega lista, ker je pri istih ban. taksa že itak plačana za l. 1940. Kdor ne bo predložil orožnega lista in plačal letne ban. takse do 5. nov. 1940., bo kaznovan po §-u 94 zgoraj citiranega pravilnika.

Razglas. Davčna uprava v D. Lendavi opozarja tem potom vse davčne navezance, ki plačujejo državni zemljiški davek, da je po § 1. davčne novele z dne 22. decembra 1939 M. s. št. 1662 prenehala veljati dne 31. decembra 1939 olajšava, ki je veljala od leta 1935 dalje in s katero je bil katastrski čisti donos kot osnova za odmero zemljiškega davka znižan za eno tretjino. — Prizadeti davkoplačevalci se torej v lastnem interesu opozarjajo, da ne hodijo na davčno upravo, ker ničesar ne dosežejo, a z druge strani si pa prihranijo na času in se izognejo nepotrební poti.

ZAHVALA

Podpisana rodbina se toplo zahvaljuje ob tragični smrti svojega sina

IVANA

mesarskega pomočnika v Soboti, prečastiti duhovščini za udeležbo, g. Benku Jožetu, tovarnarju, za prevzem vseh pogrebnih stroškov, vsem kolegom pokojnega, vsem darovalcem vencem in g. Nersloviču za krasne poslovilne besede pri odprtem grobu in vsem udeležencem pogreba.

Rodbina Jurglič

iz Gor. Jesenic pri Mokromlju

Po svetu

Ura, ki gre 5.000 ur. Pred nekaj časa so iznašli v Nemčiji uro, ki je ni treba več navijati. Peresa te nove ure niso več napeta z navijanjem, ampak z električnim tokom. Baterija, ki sveti v žepni svetilki 7 do 8 ur, dovaja tok najmanj za 6 mesecev, to je več kot 5.000 ur. Te nove ure so bile prvič na razstavi na jesenskem velesejmu v Leipzigu. Jasno je, da so te ure vzbudile pri vseh obiskovalcih veliko pozornost in zanimanje.

25 letni škofovski jubilej. Prejšnji mesec je škof v Linzu slavil 25 letnico svojega delovanja. To je Msgr. Gföllner. V svojem pastirskem pismu je spomni svoje škofijane na vse vznemirljive dogodke in temne nevarnosti. Velike skrbi in težke naloge, ki jih prinaša današnji čas in se zahvalil duhovščini, redovom in katoliškemu ljudstvu za vso svestobo, ki so mu jo izkazali v teh časih. Ob svojem jubileju je škof izrazil le eno željo: „Katoliški narod, bodi nezlomljivo zvest veri, cerkvi, škofu in duhovščini. To je najlepši in največ vreden dar, ki ga moreš podariti svojemu škofu ob njegovem srebrnem škofovskem jubileju.“ Škof je na to obnovil vpričo cele škofije svojo prisego, ki jo je pred 25 leti slovesno obljubil pri škofovski posvetitvi pred Bogom in cerkvi papežu in škofiji, duhovščini in ljudstvu: namreč biti vsem dober pastir in zvest vodnik v nebo.

Dolina brez sonca. New-York ni samo mesto, ampak tudi država v okviru Združenih ameriških držav. New-York je velik in prostran. Če greš ven na podeželje, ne boš več naletel ne nebotičnike, ne na automobile — tam je tiho, čudovito mirno. In ne daleč v gorovju Adirondak se nahaja dolina, ki je pravzaprav neko čudo. Dolino obkrožata dve skalnati steni, izmed katerih je ena 500, druga pa še več metrov visoka in je zelo nagnjena naprej. Zato sonce ne more sijati v dolino. Edino za 3 minute posije. Drugače pa sonce nikdar ne prodre v dolino. Zato niso zaman krstili to dolino dolina brez sonca.

Težave ljudskega štetja v Indiji. Prihodnje leto se bo vršilo po vsej Indiji ljudsko štetje. Povprečno cenijo število indijskega prebivalstva okrog 400 milijonov. Na prvi pogled se zdi, da gre štetje lahko izpod rok. Treba pa je pomisliti na velike kupe papirja, kjer morajo biti vsi označeni in opisani, pomisliti na različne jezike, na nedostopne gorske predele, kjer bivajo indijski rodovi in kamor še nikdar ni stopila noga službene osebe. Vse to in še neznane poti v veliki meri ovirajo ljudsko štetje.

Za novo sezono prinašamo

RADIOAPARATE

Minerva, Orion, Körting, Sachsenwerk, Hornophon, Mende, Braun, Graetz, z dvoletnim jamstvom.

Baterijski aparati so opremljeni z D elektronskimi, delujejo brez akumulatorja. * Predvajanje aparatov brezobvezno - ceniki franco.

Dolgoročno odplačilo!

RADIO

NEMEC

M. SOBOTA

Človek hrepeni po veri...

Glasiło komunistične zveze brezbožnikov v Sovjetiji „Brezbožnik“ objavlja zanimive podatke o tem, kako se razvija versko življenje med pravoslavnim ruskim ljudstvom. Člankar piše med drugim:

Protiverska propaganda v Sovjetiji je dosedaj imela ta uspeh, da je večina cerkva zaprta. Le malo verskih hramov je še stalo odprtih in duhovniki so že skoraj popolnoma izginili. Vkljub vsemu temu pa se versko življenje med ruskim ljudstvom razvija naprej. Namesto duhovnikov, ki se ne smejo več javno kazati in gibati, opirajo verska opravila laični verniki in celo ženske. Člankar pravi, da so zlasti ženske pokazale zelo veliko vnemo in pogum pri opravljanju raznih cerkvenih opravil. Te ženske se gibljejo med ljudstvom v svojem okrožju in so med verniki zelo priljubljene. Verniki jih kličejo ali „zakristanke“, ali pa tudi „matere“. Na zunaj ne nosijo posebnih oblačil, vendar pa so navadno oblečene tako, da jih že na zunaj verniki spoznajo. Oblečene so preprosto in tudi enotno in njihova zunanost najbolj spominja na obleke redovnic.

Predvsem skrbte te ženske za redka svetišča, ki so še na razpolago vernikom. V svojem okrožju pazijo na vse, kar je potrebno vernikom in kadar je kaj nujnega, tedaj pokličejo duhovnika, ki mora včasih priti od zelo daleč, da opravi najnujnejše versko opravilo ali pa da od časa do časa opravi sv. opravilo ali pa službo božjo. Kadar je treba kaj opraviti za ikonostasom (pri glavnem oltarju), tedaj gotovo odkod pride duhovnik ženske cerkvene pomočnice pa vodijo v cerkvah tista cerkvena opravila, ki ne zahtevajo ravno navzočnosti duhovnika.

Člankar piše med drugim, da je v priključen Karelji (delu Finske) imel priliko prisostvovati takemu tajnemu cerkvenemu opravilu, ki ga je vodila neka taka „zakristanka“. Z glavnega oltarja prineso glavni križ ali pa sveto podobo (ikono). V sredini cerkve stoji navadno dva križa in slika, okoli pa gore sveče, vse pa je v preprostem cvetju. V cerkve ali pa kapele prihajajo verniki z vseh strani in vseh starosti, v cerkvi in okoli križev nato opravijo pobožnost, ki je res nekaj posebnega in velikega po svoji vnemi in pobožnosti. „Zakristanka“ poje ali čita naprej kake dele iz sv. maše ali pa iz večernic, nato pa sledi skupno petje

Zalar M.

NAVODILA ZA KUHINJO

1. Če imaš v omari staro žemljo, pa bi imela k zajtrku rada svežo, ki poka in se hrustavo drobi, postavi žemljo na toplo štedilnikovo cev na opeko, pa bo čez par minut mehka, dosti boljše, kot trda.

2. Če je pecivo spehasto ali sploh pokvarjeno, posuši pecivo. Najprej razreži ali razdrobi v male kosce, potem posuši, potem zmelji v drobtine in naredi novo pecivo. N. pr. kruhovo torto, v kekse vmešaj, ali potrosi v pogache, v strudelj, na zabeljene široke rezance, najboljši pa bo kruhov kuh, katerega spečenega poliješ s kuhanim vinom. Tako ne gre nič v zgubo. Ker pa so take drobtine itak prepojene z maslom, cukrom, jajci, mešaj jih z žemelnimi drobtinami, da ne bo pecivo preveč težko, ker itak daš v novo pecivo spet puter, cukr, jajca, da se naredi testo. Prav lahko take drobtine uporabiš za mero orehov ali mandeljnov, bo gotovo enako dobro.

3. Če delaš pecivo, prekuri peč že pred peko, da bo dobro pregreta, enakomerno topla, potem bo pecivo vedno lepo. Če pa kužiš šele, ko pečeš, se toplina stopnjuje. Prava toplina pride v cev šele, ko si ti že vse spekla, oziroma pokvarila. Naprej kruh, potice, nazadnje drobno pecivo. To naj bo le svetlo pečeno. Bolj kot je svetlo, boljše bo. In bo tudi prepečeno. Drugače bo grenko.

4. Ko delaš telecjo obaro, ne devaj nič drugega v to jed, kot mast ali maslo, meso osoljeno, moko, to svetlo zarumeni z mesom, krop da prevre in se pokuha in konečno limonin sok po okusu. To je najboljša obara. V to jed ne spada čebula, s to pok-

variš fin okus telečjega mesa. Vse drugo je spet golaš od teletine.

5. Da pokanje ne pade od mesa, n. pr. od dunajskih zrezkov ali piščancov, naredi v zadnjem trenutku, preden daš v vročo mast, če preje povaljaš meso v moko, jajce in drobtine se vse to skupaj sprime in cela plast odpade, ko pokaš. Ko povaljaš v drobtine mora iz roke v mast.

6. Krompir kuhaj v zaprti posodi in lupi tanko, ker je pod lupino najboljše.

7. Rezance reži kratko, da ne bodo okrog ust in brabe otepali gostov.

8. Nekatere gospodinje dajejo že v vsako jed od moke pečilni prašek. Pa to ni potrebno. Čmoki niso dobri po pečilnem prašku. Preveč so potem mehki, ne lepi in tudi nekako vodeni so, ker je testo preveč razgnano. Čmok naj bo, ne trd, ampak lepo okrogel, ne da je cunjast, da kar razpada.

9. Iz širokih rezancev narediš sladko močnato jed, ako jih potrosiš z orehi ali z zmletim makom. Orehe ali zmleti mak preje zmešaj z zdrobljenim cukrom in potrosiš na rezance, po vrhu pa zabeliš z maslom. Seveda vsakemu na krožnik posebej, je lepše in bolj okusno, kot vse premešano. Tudi žene najnižjih slojev morajo biti pazljive, da možu postavijo na mizo vse v lepem redu, ker v tem izrazijo ljubezen, spoštovanje do moža, katerega ne bi rade izgubile ali po sodnih lovile. To spada v odgojo otrok tudi, da je v jedi vse po najlepših vzorcih.

10. Deci mleko kisaj v malih šalicah ali čašah tako ga najraje imajo, tudi za moža ga tako pripravi. Se ne zbrozdaj.

≡ MALO ZA SMEH ≡

Vidi samo napol.

Neki gospod je prišel k blagajni kina: „Prosim polovico karte.“

„Mi ne dajemo polovico kart. Zakaj ga sploh prosite polovico karte?“ ga je vprašal blagajnik.

— „Ker imam samo eno oko.“

Mlada sneha se je pelala z biciklinom pa jo sreča njena pajdašica i jo pita: Ka pa ti tak tužna, vej si pa sneha. Ta pa na kraci: „Sneha biti pa deset okoli vuh dobiti — pa nikomi nikaj.“

Deklička suha kak štanga se je omožila. Vnogi, cilou njena mati je pravila, ka ešče ma čas. Una pa samo pravi: „Njeni stari se oženo pa ona tudi more sneha biti — pa nikomi nikaj.“

Na prodaj

je malo posestvo na glavni c. Ljutomer—Radgona. Cena 60.000 Din. Naslov v upravi.

v najhujših okoliščinah verniki znova izpričujejo iz dneva v dan, da človek hrepeni po verskem življenju dokler živi in diha.

Agrarna in gospodarsko-podporna zadruga v Črensovcih naznanja svojim članom:

Agrarna in gospodarska-podporna zadruga v Črensovcih, poziva vse one svoje člane: 1. Ki niso doslej ničesar vplačali, da vplačajo delež v celoti sicer se bodo črtali iz članskega imenika. — 2. Vse one, ki so plačali del deleža, da ga doplačajo v smislu pravil do 100 Din. — Ako bi do 1. januarja ne doplačali se bodo izterjali.

Članom Agrarne in gospodarsko-podpore zadruga v Sr. in G. Bistrici.

Agrarna zadruga namerava v omenjenima občinama zgraditi sadne sušilnice, zato prosi svoje člane, kateri imajo grunte od srednje-bistričke šole do hiše g. Magdiča na G. Bistrici, da odstopijo 21 m² zemlje za postavitev sušilnice i to proti odškodnini. — Podrobnejše podatke zvedo v poslovalnici zadruga.

Zadruga kupuje vsakovrstno zrnje: oves po 300 Din., grah od 3—6 Din po vrsti. Javite se pri zadrugi, ki želite dobiti mast, ona jo dobi od Gospodarske zveze v Ljubljani. Javite tudi živino, ki jo imate na odao, cena je poskočila pri kg. za 50 par.

Odbor.

Družba sv. Rafaela

v Črensovcih naznanja:

Na našo prošnjo je Kralj. banska uprava posredovala za naše izseljence — zdaj vojne begunce v Marseilli. Na njeni predlog i na prošnjo kralj. gen. konzulata v Marseilli je ministerstvo za soc. pol. i narodno zdravje nakazalo konzulatu v Marseilli 20.000 frankov za podpiranje teh izseljencev.

Pošta

Kozic Janez, cestar, Serdica 19. Vaš oča so v istini plačali letos 17. jan. 15 din, ali telko je bilo duga za lansko leto. Zato je pa ešče na letos zvün teh 15 din, štere ste vi plačali, 16 din duga. — Baša Štefan, Potelieres p. St. Ambro. Hvala na pozdravaj. Rafaelova družba se je že večkrat obrnola na oblast za naše delavce v Franciji. Na našo prošnjo je dobo konzulat v Marseilli 20.000 frankov, da dobijo hrano i obleko, ki je nemajo. Tudi smo se pobrigali pri ministerstvu, kak bi mogli naše domo spraviti. Da bi mogli peneze domo pošilati, tudi ide vloga na oblast. Ščančar Jožef, Kūpšinci 23. Staroga duga je bilo samo 98 din, na letos ste tak plačali 134 din. — Pozvek Anton, Večeslavci 134. Naznanjenih 22 din smo sprejeli 31 oktobra. Tak mate na letos plačano 26 din.

MATIJA MALEŠIČ:

K r u h

POVEST SLOVENSKE KRAJINE

„Vsi zahtevajo, če ti napišem! Če dam vsem, so vsa moja pota, vse moje skrbi, vse moje delo zastoni! In še lastnega bi moral dati. Saj sem ti povedal, kako in kaj. Veže me že sklenjena pogodba z veleposestvom.“

Veren vstane. „Srečno!“ reče Šiftarki in Sotlički, prerine se do vrat in s trdimi koraki odide.

Mučen molk zavlada v sobi. Česar neha pisati, vtika cigáro v ustnik in pogleduje Ritoperja. Vzravan in ponosen pogleduje Horvat potrtega Ritoperja. Sam s seboj je zadovoljen in vesel Ritoperjeve zadrege.

Ritoper se sesede na stol in si briše pot s čela. Da morem razdreti pogodbo z madžarskim grofom, danes je razderem. O, še prosili bi me, da vas popeljem na delo in k zaslužku in h kruhu. Saj morate umreti gladi, če vas ne popeljem na delo. Ljudje, ljudje, trudi se človek za vas, peha se za vas, živi brez mirne ure za vas — pa mi delate take skrbi! Tako govori pogled, ki bega od enega na drugega in očita in prosi usmiljenja. Ves potrt je palir.

„Nekaj nam vsakemu navržite! Naj napiše Česar! Pa podpišemo in mir besedi!“ pravi Andraž modro in važno.

„Saj bi rad, verjemite mi, da bi rad, če bi mogel! Pa ne morem in ne morem! Izgubo bi imel.“

„Vsaj po tri kile pšenice mesečno vsakemu več! Po osemindvajset kil pšenice in po petindvajset kil rži mesečno, za julij pa kakor domenjeno...“

„Vsaj nekaj...“ pomaga nekdo Andražu, ki mu sije silna resnost in važnost iz oči.

Ritoper potegne izpred Česarja kos papirja in začne pisati po njem številke.

Polglasen pogovor se razprede med ljudmi. Horvat sede, si natoči kupico vina, jo v dušku izpije in šepne sosedu: „Nekaj bo le! Vrtati moraš

pri tem skoporitcu! Da še jaz molčim?“ In zopet si natoči, da ne bi premalo oškodoval Ritoperja.

„Kaj se vtiš, če sam ne pojdeš?“ kara Sotlička Andraž.

„Zakaj ne bi šel? Le preračunite, koliko zaslužim!“

„Brez Verena te ne pustim.“

„Ne bodite sitni!“ Adraž obrne materi hrbet.

„Saj je ne pustite, ker ne pojde Verena?“ povpraša Ivan Šiftarko. Up gori v njegovih očeh.

„Kaj vem, sirota, kaj naj napravim. Saj o ženskah še ne pišejo v pogodbo, premislim šel!“

„Snedel me bo kdo,“ se obregne Ilonka na mater.

„Dober večer!“ Sukič vstopi.

Kot bi odrezal, potihne sleherna beseda. Vse oči so uprte v Ivana.

Ivan vrti kozarec med prsti in gleda vanj. Nosnice mu rahlo drgečejo. Čuti na sebi radovedne poglede, čuti, da ga ošine očetov pogled. Rdečica mu plane na lica.

Ilonka prebledi in se skuša skriti za mater.

Česar dvigne papir čisto k nosu in preleti z očmi vrstice, ki jih je napisal.

Ritoper računa, računa in ne dvigne glave.

„Dosti vas je danes tu. Moja gostilna je prazna, pa sem prišel pogledat k sosedu!“ reče Sukič in gleda, kam bi prisedel. Čuden naglas imajo njegove besede. Vsi vedo, da Sukičeva noga še nikdar ni prestopila Ritoperjevega praga.

Gostje pri mizi ob peči se stisnejo in mu ponudijo sedež.

Napetost je vstopila v sobo s Sukičevim prihodom. Pozabljena je pogodba, pozabljen Horvatov nastop, pozabljen Verenov odhod. Kako se pogledata Sukiča?

Ritoper preneha računati. Ne da bi dvignil oči od računov reče: „Po kili pšenice mesečno navržem tebi Horvat, tebi Andraž, tebi Ivan...“

„Našemu Ivanu?“ vpraša Sukič ostro.

„O“, se zdrzne Ritoper.

„Ivanu Sukiču?“

„Pogodbo delamol!“ Rezek je palirjev glas.

Sukič še ni zapil počenega boba pri Ritoperju in ne zasluži obzirnosti, ob tej priliki še najmanj.

„Odraslim domačim moškim navržem po kili pšenice mesečno, za julij ne navržem, ker že tako dobite dovolj. Več ne morem ni zrnca! Še ta pšenica gre iz mojega zaslužka. Navržem, da bo mir in ostanemo prijatelji.“

Ali dobi Geza, naš kuhar, tudi po šestindvajset kil pšenice na mesec?“ vpraša Horvat, ki je opazil vstopivšega Gezo.

Nekomu uide smeh.

„Kaj Vas briga?“ Geza jezno ošine ujca in se obrne do Line, ki je vstopila z njim.

„Koga pa briga, če ne mene? Ali boš sam nosil zrnje v mlin?“

Pritajen smeh se oglasi za mizo. Nekaj pogledov motri Gezovo mestno obleko, nekaj pogledov obvisi na njegovih žoltih dokolenicah.

Gezo jezi smeh tembolj, ker bi se i Lina najrajši zahihitala.

„Kar zaslužim...“

„Lahko spraviš!“

„Pri Vas ne spravim!“

„Tako?“

„Tudi Geza dobi po šestindvajset kil pšenice mesečno, če se obnese in...“

„Čeprav ne, gospod Ritoper! Prav mi je, kar in kakor napravite.“ Z malomarno kretnjo obrne Geza uju hrbet in pošepeta Lini nekaj v uho.

„Vidiš našega gospoda!“ Horvat bi rad smešil Gezo, ko da mu ni prav, da se toliko vrti okoli Line. Ritoper mu ne da govoriti.

„Piši Česar!“

„Premalo je, Ritoper! Borih šest kil pšenice...“

Koliko nam bo s temi šestimi kilami pomagano?“

„Ne bo vam dosti, meni pa je to ogromna škoda! Le računajte: vsakemu šest kil več iz lastnega! Ni zrnca več ne morem dati! Še to prosim: ne pravite drugim iz sosednjih vasi, da sem navrgel vam po kili mesečno. Vsi so se pogodili brez približka. Če zvedo?! O, kaki stel! Slednje zrnice bi izmogli iz človeka, iz lastnega zaslužka vam moram dajati!“ Ritoper zmaje z glavo, zamahne z roko, ko da hoče odgnati težke misli, pograbi izpraznjene litre in gre po vino. (V drugo naprej)